

Od kiedy świadczenia na dziecko w rodzinie zastępczej przestają przysługiwać? Wyjaśnia WSA

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 27, czerwiec 2025 10:59

Piotr Majoch

Odłony: 1942

WSA: Czasowe ramy udzielania świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej wyznacza faktyczne opuszczenie tej pieczy przez dziecko, a nie formalne rozstrzygnięcie sądu w tym przedmiocie.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku swoim rozstrzygnięciem dotyczącym pobierania świadczeń na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej wyjaśnił, jakie zdarzenia są w tym kontekście prawnie relewantne, czyli mają znaczenie z perspektywy organu udzielającego takich świadczeń. Sprawa trafiła na wokandę w wyniku skargi prowadzącej rodzinę zastępczą, której organy I instancji (prezydent miasta) i II instancji (samorządowe kolegium odwoławcze) nakazały zwrot rzekomo nienależnie pobranych środków. Przyczyną tego stanu rzeczy było pobranie przez skarżącą pieniędzy na utrzymanie dziecka w okresie, kiedy decyzją sądu (nie chodzi bynajmniej o sąd, którego wyrok analizujemy) dziecko zostało już przeniesione do placówki socjalizacyjnej, co skutkowało rozwiązaniem rodziny zastępczej, w której dotąd przebywało. Co bardzo ważne, niewykluczone że w tym okresie dziecko nadal pozostawało pod opieką skarżącej.

Argumenty organu wydającego i organu podtrzymującego decyzję o zwrocie rzekomo nienależnie pobranego świadczenia, znalazły swoje oparcie we wspomnianym wyżej rozstrzygnięciu sądu. Jak jednak wyjaśnia gdański WSA - niesłusznie. Istotnie, zgodnie z art. 92 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nienależnie pobrane świadczenia pieniężne podlegają zwrotowi przez osobę, która je pobrała, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia pieniężne uznaje się te, które wypłacono pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie albo wstrzymanie opłaty. Taką okolicznością miało być wydanie przez sąd wyroku przenoszącego dziecko do placówki socjalizacyjnej, jednak - co zauważył WSA - w okresie, którego dotyczy spór, wyrok ten zmienił w praktyce bardzo niewiele. Dziecko to najprawdopodobniej (organy nie potwierdziły tego w zupełności) wciąż pozostawało w dotychczasowym miejscu, co w świetle innego przepisu ustawy miało znaczenie zdecydowanie większe niż samo jego "urzędowe" przeniesienie. Zgodnie z art. 87 ust. 1 pkt 1, określone świadczenia i dodatki przyznaje się od faktycznego umieszczenia dziecka odpowiednio w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka do dnia faktycznego opuszczenia. W orzecznictwie wskazuje się, że decyzja sądu ma znaczenie dla ustalenia momentu początkowego, jednak wyznaczenie końca okresu, w którym przysługują świadczenia, następuje poprzez ustalenie kiedy dziecko naprawdę opuściło rodzinę zastępczą. W tym przypadku organy nie ustaliły, gdzie w spornym okresie przebywało dziecko, toteż (mając na uwadze również zasadę rozstrzygania wątpliwości na korzyść strony), nie miały podstaw sądzić, że data wskazana w wyroku sądu pokrywa się z datą opuszczenia pieczy zastępczej. Tym samym, nie zaistniały podstawy do twierdzenia, że skarżąca pobrała świadczenia nienależnie i należy wymagać od niej ich zwrotu.

Wyrok ten można podsumować krótkim stwierdzeniem - o ile początek przebywania w pieczy zastępczej określa orzeczenie sądu w tym zakresie, tak koniec zależy już nie od rozstrzygnięcia tego rodzaju, lecz od faktycznego opuszczenia pieczy. To natomiast wynika tak samo ze zdarzeń prawnych, jak i faktycznych, zatem samo sądowe rozwiązanie rodziny zastępczej nie oznacza jeszcze, że jej istnienie definitywnie się zakończyło i każda kwota przyznana na utrzymanie dziecka będzie musiała zostać zwrócona.

Wyrok WSA w Gdańsku z 28 maja 2025 r. (sygn. II SA/Gd 1245/24)

Źródło: [CBOSA](#)